

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ



З КНИГОЮ У МАЙБУТНЄ!

КНИГА — КАЗКОВА ЛАМПА, ЩО ДАРУЄ ЛЮДИНІ СВІТЛО НА ДАЛЕКИХ І ТЕМНИХ ДОРОГАХ ЖИТТЯ

Методичні поради
до Всеукраїнського тижня дитячого читання — 2018

Київ — 2018

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ

КНИГА — КАЗКОВА ЛАМПА, ЩО ДАРУЄ ЛЮДИНІ СВІТЛО НА ДАЛЕКИХ І ТЕМНИХ ДОРОГАХ ЖИТТЯ

Методичні поради
до Всеукраїнського тижня дитячого читання — 2018

УДК 027.625

К 53

ББК 78.387.4

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Матеріал підготувала Ю.В. Осадча.
Літературний редактор В.В. Зеленська.

«Книга — казкова лампа, що дарує людям світло на далеких і темних дорогах життя»: метод. поради до Всеукраїнського тижня дитячого читання — 2018 / НБУ для дітей; авт.-уклад. Ю. В. Осадча. — Київ, 2018. — 32 с.

Методичні поради адресовані працівникам дитячих і шкільних бібліотек на допомогу у проведенні Всеукраїнського тижня дитячого читання — 2018 р. У додатках подані розробки заходів, що сприятимуть популяризації книги і читання для дітей, а також список допоміжної літератури.

© Національна бібліотека України для дітей

О

станній тиждень березня вже багато десятиліть поспіль є особливим часом у дитячій бібліотеці. Мова йде, звісно, про Всеукраїнський тиждень дитячого читання. Це свято, яке не може оминати жодної бібліотеки для дітей, від національної до сільської. Свято, яке не вписується у жодні рамки та обмеження, оскільки читання — це океан із невідкритими островами. Свято, яке не залежить ані від політичних, ані від соціальних катаклізмів, адже дитина і книга — це категорії вічні.

Книга і читання вільні від кордонів. Всеукраїнський тиждень дитячого читання 2018 року пропонуємо присвятити письменникам та книгам-ювілярам України і зарубіжних країн. Це тим більше актуально, якщо враховувати європейський вибір української нації в останні роки. У 2018 році відзначаються ювілеї Олеса Гончара, Олександра Олеса, Володимира Сосюри, Василя Стуса, Василя Сухомлинського, Віктора Близнеця, Марії Пригари, Платона Воронька, Івана Андрусика та багатьох інших українських письменників, а разом із ними — Джорджа Байрона, Адама Міцкевича, Яна Бжехви, Януша Корчака, Ярослава Гашека, Жуля Верна, Сельми Лагерлеф, Отфріда Пройслера та інших.

Для переважної більшості заходів разом з українськими авторами пропонуємо письменників Англії, Німеччини, Польщі та Чехії (на усі дні Тижня, за винятком урочистого відкриття у перший день і підведення підсумків в останній), але, звісно, вибір бібліотекарів може бути й іншим. Наприклад, для оформлення виставки забутих книжок для читачів-учнів 1-4 кл. «ЗаКниРізКра» (додаток 1) радимо взяти авторів вищеназваних країн, а для виставки письменників-ювілярів 2018 року «Дзеркало минуло століття» (додаток 2) будуть доречні твори Олеса Гончара (Україна), Світлани Алексієвич (Білорусь), Януша Корчака (Польща), Еріха Ремарка (Німеччина), Ярослава Гашека (Чехія) та Джеймса Орвелла (Англія). Подібні виставки можна оформити, об'єднавши інших письменників різних країн, — вибір бібліотекаря залежить насамперед від книжкового фонду бібліотеки та актуальності тих чи інших книг.

Вже давно невід'ємним від літератури є кіно- та мультиплікаційне мистецтво, адже екранізація того чи іншого твору — це його прочитання режисером, оператором, художником, актором. Не лише зацікавити дітей книгою за допомогою екранізації, але й порівняти і співставити власне бачення її теми, ідеї, сюжету і героїв із думкою інших людей, допоможе мультівікторина «Ювілярики» для читачів-учнів 1-4 класів та кінодиспут «Прочитати — побачити» для

читачів-учнів 5-7 класів (додаток 3); для екранізації пропонуємо використати книжки-ювіляри або твори письменників-ювілярів.

Ігрові форми популяризації літератури посідають пріоритетне місце серед різноманітних заходів, які пропонує бібліотека своїм читачам. Вони тим більше ефективніші, що для участі у грі читачі заздалегідь ознайомлюються із тією чи іншою книжкою. В рамках проведення Тижня читачам-учням 1-4 класів радимо провести поетичне поле чудес за віршами українських дитячих поетів-ювілярів (Юрія Бердника, Платона Воронька, Марії Пригари, Наталі Забіли), казковий квест «Вам і казка, і бубликів в'язка» (за українськими народними казками), гру-подорож «Мандрівка до Лапландії» (за повістю С. Лагерлеф «Незвичайна мандрівка Нільса із дикими гусьми»), майстер-клас «Майструємо!» за книжками чеського письменника Мартіна Содомки (вікова категорія 1-4 кл.) та ін. Також можна провести ігрові заходи, орієнтовані на читачів-учнів 5-9 класів: літературне змагання «Врятуємо Академію!» за книгою Я. Бжехви «Академія Пана Ляпки» (додаток 4, вікова категорія: 5-7 кл.), літературне доміно (додаток 5, вікова категорія: 5-9 класи), інтернет-вікторину «Європа: питання і відповіді» для читачів-учнів 8-9 класів, під час якої учасники змагатимуться на краще запитання та швидку відповідь з історії, географії, літератури європейських країн, користуючись при цьому Інтернетом. Під час такої гри ігрова форма заходів доповнюється ще й пізнавальним елементом, а «вороги» книги (якими небезпідставно вважають гаджети, смартфони, планшети та й саму мережу Інтернет) перетворюються на її союзників.

Будь-який бібліотекар та й читач підтвердить, що дитяча бібліотека — це не та установа, яка повинна «хворіти» на консерватизм, навпаки — для своєї успішної діяльності вона має якнайскоріше втілювати у практику нові форми роботи із дітьми, шукати і наповнювати новим змістом як звичні, так і незаслужено забуті, органічно і цікаво поєднувати їх між собою. Бібліотечні кафе та ярмарки, «бібліоночі» та «бібліотечні сутінки», бібліомарафони та буккросінги, книжкове дефіле та поетичний зорепад — те, що було новинкою ще декілька років тому, зараз впевнено займає своє місце у масових заходах бібліотеки для дітей. У рамках заходів Тижня — 2018 пропонуємо, об'єднавши форми різних масових заходів, провести «Поетичне кафе», де відвідувачам можна запропонувати «страви» на будь-який смак: погратися у буріме (скласти вірш на задані рими-слова); взяти участь у поетичному зорепаді (читання віршів уголос) або майстер-класі «Для тих, хто взяв перо до рук»; ознайомитися із цікавими фактами життя того чи іншого поета або історії його вірша під час «Бесід із віршоманом» (його роль може виконувати бібліотекар); переглянути цикл міні-вистав «Життя — це вірші, вірші — це життя». Для останнього заходу рекомендуємо використати сценарій про Олександра Олеса «З журбою радість обнялась» (додаток 6), також можна присвятити українському поету

Василеві Стусу, угорському — Шандору Петефі, польському — Адаму Міцкевичу, англійському — Джорджу Байрону та іншим.

...Закінчуються сім книжкових днів. Який слід вони лишають у дитячих душах? Роздумуючи над роллю книги у вихованні дитини, польський письменник, педагог і лікар Януш Корчак зазначав, що книга не може замінити життя, але може полегшити його пізнання. По суті, він висловив ту надзадачу, яку ставлять перед собою дитячі бібліотеки, повертаючи дітей обличчям до їхніх мовчазних і вірних друзів у паперових палітурках. Особливо у наш час, коли спокуси у вигляді різних технологій можуть відірвати дитину не лише від книги, а й від самої реальності. Нехай же чарівні лампи-книги завжди висвітлюють для наших дітей істинні життєві цінності.

ЗАКНИРІЗКРА

Виставка забутих книжок для читачів-учнів 1-4 класів

Звернення до читача.

Любий читачу!

А ти знаєш, що у бібліотеці серед книжок мешкає дивна істота-невидимка — Закнирізка?

І коли ти візьмеш до рук забуту книжку письменників різних країн, вона неодмінно розповість тобі цілу купу цікавих історій — фантастичних, казкових, або тих, які могли трапитися і з тобою, і з твоїми друзями...

Відкривай і читай!

I. Чарівна намистинка (Польща)

Бадацька В. Ендрек и другие : повесть / В. Бадацька ; пер. с пол. Е. Невякина ; рис. Г. Ясинского. — Л. : Дет. л-ра, 1981. — 127 с. : іл.

Василевская В. Комната на чердаке : повесть / В. Василевская ; пер. с пол. Э. Василевской ; рис. Н. Абрамова.

Грабовський Я. Рексьо і Пуцек : оповідання / Я. Грабовський ; пер. з пол. Г. Лозинської; мал. Т. Капустіної. — Київ : Веселка, 1976. — 55 с. : іл. — М. : Дет. л-ра, 1987. — 126 с. : іл.

Домагалік Я. Кінець канікул : повість / Я. Домагалік ; пер. з пол. Ю. Попсуєнка ; худож. В. Ігнатов. — Київ : Веселка, 1981. — 152 с. : іл.

Крюгер М. Голубая бусинка; Привет, Каролинка! : повести: пер. с пол. / Крюгер ; ил. Р. Беспятова, Г. Филатова. — Киев : Грайлык, 1994. — 262 с. : іл.

Юргелевич І. Все не так : повість / І. Юргелевич ; пер. з пол. Й. Брояка ; мал. В. Мануйловича. — Київ : Веселка, 1980. — 151 с. : іл.

II. Не здаються навіть мурахи (Чехія)

Адлова В. Золотая Прага : рассказы / В. Адлова, З. Адла ; пер. с чеш. Ю. Ритчика ; худож. В. Горячева. — М. : Дет. лит., 1986. — 206 с. : іл.

Анечка из первого «А» и другие : три повести чеш. писателей / пер. с чеш. Т. Мироновой, Н. Николаевой, Н. Васильевой ; ил. Р. Вольского. — М. : Дет. л-ра, 1983. — 288 с. : іл.

Сантарова А. Катя, Катенька, Катрин : повесть / А. Сантарова ; пер. с чеш. Т. Мироновой; рис. В. Нагаева. — М. : Детская литература, 1980. — 191 с. : іл.

Секора О. Мурахи не здаються : казка / О. Секора ; мал. авт. ; пер. з чеш. Т. Вакулєнко ; дизайн обкл. Я. Могилевської. — Харків : Школа, 2014. — 92,

[3] с. : іл., [1] портр. - (Дитячий бестселер).

Ржига Б. Дикий конек Рин; Смена капитанов : повести / Б. Ржига ; пер. с чеш. В. Каменской, О. Малевича; предисл. А. Лиханова; худож. В. Юдин. — М. : Дет. л-ра, 1989. — 192 с. : іл.

Чтвртек В. Пригоди Румцайса : повість-казка / В. Чтвртек ; пер. з чес. О. Микитенка ; мал. Ю. Северина. — Київ : Веселка, 1975. — 212 с. : іл.

III. Коти, ведмежатка, поросятка (Англія)

Атглі Е. Про поросятко Хлюпа / Елісон Атглі ; пер. І. Рум'янцевої, І. Баллод; худож. Л. Коммунар. — Київ : Махаон-Україна, 2006. — 95 с. : іл. — (Подорож у казку).

Бонд М. Пригоди ведмежати Падінгтона / М. Бонд ; іл. П. Фортнум ; ориг. іл. адапт. та розфарбовано М. Берджесом та О. Зеркалій. — Харків : Ранок, 2014. — 106, [1] с. : іл. — (Пригоди ведмедика з Дрімучого Перу). — На титулі авт. не зазнач.

Ейкен Д. Пекарчин кіт : казка / Д. Ейкен ; пер. з англ. О. Барієва ; худож. Т. Єлістратенко. — Київ : Веселка, 1989. — 18 с. : іл.

Лисон Р. Джинн третього класу = The Third Class Genie : повість / Р. Лисон ; пер. с англ. В. Орла ; рис. Б. Диодорова. — М. : Дет. л-ра, 1979. — 142 с. : іл.

Хилдик Э. Питер Брэйн и его друзья : повесть / Э. Хилдик ; пер. с англ. И. Гуровой ; худож. Г. Епишин. — М. : Дет. л-ра, 1969. — 125 с. : іл.

Едвардс Д. Шалунья-сестричка : повесть / Д. Едвардс ; переклад. с англ. Н. Темчиной ; худож. Э. Гороховский. — М. : Дет. л-ра, 1981. — 95 с. : іл.

IV. А де насправді ключ? (Німеччина)

Гайслер Д. Дневничок от Ванды. Мои друзья / Д. Гайслер ; пер. с нем. М. Зима. — Харьков : Кн. клуб «Клуб семейного досуга», 2007. — 95 с. : іл. — На тит. арк. авт. не зазнач.

Койн І. Дівчинка, з якою дітям не дозволяли дружити / І. Койн ; пер. з нім. Ю. Бадзьо ; худож. Є. Двоскіна. — Київ : Махаон-Україна, 2012. — 159 с. : іл. — (Весела компанія).

Мебс Г. Я-бо знаю, де висить ключ / Г. Мебс ; пер. з нім. І. Андрущенко ; худож. Я. Коломійчук. — Київ : Грані-Т, 2009. — 96 с. : іл.

Фаллада Г. Верный ежик : сказки / Г. Фаллада ; рис. Г. Ясинского; пер. Л. Цывьяна. — СПб. : Северо-Запад, 1994. — 127 с. : іл.

Фаллада Г. Фридолин, нахальный барсук / Г. Фаллада ; пер. с нем. Е. Вильмонт ; рис. М. Ормонт ; послесл. Э. Грайфер. — Одесса : Два Слона, 1994. — 151 с. : іл. — (Семейная б-ка. В кругу семьи).

ДЗЕРКАЛО МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Книжкова виставка
письменників-ювілярів 2018 року
для читачів 8-9 класів

I. Із роду гончарського (Україна)

— *Що ж ти хочеш від життя?*

— *Небагато. Просто жити, працювати, як усі... Хочу, щоб брехні від мене не вимагали — дуже не люблю брехні. Не хочу голодовок, про які ти розповідала, війни не хочу, арештів, тюрем... Працювати — це да! Праця — мій Бог, її люблю.*

Олесь Гончар¹

Гончар О. «Берегти світло в душі...»: про віру та сім'ю : із щоденник. записів / О. Гончар ; упоряд., підгот. текстів, іл. матеріалу Л. О. Гончар. — Київ : Веселка, 2011. — 223 с. : фотоіл., портр.

Гончар О. Бригантіна : повість / О. Гончар ; худож. К. Штанко. — Київ : Веселка, 1992. — 223 с. : іл.

Гончар О. Людина і зброя : роман / О. Гончар ; передм. О. Кундзіча. — Київ : Укр. письменник, 1994. — 287 с. : портр. — (Шк. б-ка)

Гончар О. Собор : роман / О. Гончар. — Київ : Дніпро, 1989. — 270 с.

Гончар О. Тронка : роман в новелах / О. Гончар ; худож.-оформ. А. Ленчик. — Харків : Фоліо, 2007. — 253, [1] с. : іл. — (Українська література).

Наєнко М. Олесь Гончар: думаймо про велике! : діалог Івана Драча з Михайлом Наєнком про постать Олесья Гончара / М. Наєнко ; вів бесіду І. Драч // Слово Просвіти. — 2017. — 4-10 трав. — С. 10-11.

Тримбач С. «Я виходжу в світ з тавром на лобі» : за рік — столітній ювілей видатного письменника Олесья Гончара / С. Тримбач // День. — 2017. — 4 квіт. — С. 9.

II. Батько бравого вояка (Чехія)

У той час, як короля тут били тузом, далеко на фронті королі били один одного своїми підданими.

Я. Гашек²

Гашек Я. Пригоди бравого вояка Швейка / Я. Гашек; з чес. пер. С. Масляк; худож. Й. Лада; за ред. І. Малковича; післямова Г. Кочура; [вступ авт.]. — Вид. 5-е. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2014. — 734 с.

¹ <https://www.livelib.ru/author/198468/quotes-oles-gonchar>

² <https://www.adme.ru/tvorchestvo-pisateli/20-yazvitelnyh-citat-yaroslava-gasheka-912560/> © AdMe.ru

Гашек Я. Рассказы и фельетоны : пер. с чеш. / Я. Гашек ; ил. А.Борн. — Прага : Лидове накладательстви, 1988. — 248 с. : іл.

Гашек Я. Фиолетовый гром : юморист. рассказы: пер. с чеш. / Я. Гашек ; сост. и предисл. С. Востоковой; худож. Г. Ковенчук. — М. : Дет. л-ра, 1974. — 175 с. : іл.

Костін Ю. Киянини із берегів Влтави : ретро / Ю. Костін // Вечірній Київ. — 2017. — 25 трав. — С. 5.

Шпак В. Мобілізація Гашека обернулася антивоєнним походом Швейка : на українській землі видатного сатирика і замалим не розстріляли, і нагородили солдатським Георгієм / В. Шпак // Урядовий кур'єр. — 2014. — 11 січ. — С. 20.

III. Попіл минулого в її серці, або Жіноче обличчя історії (Білорусь)

Якщо не забувати війну, з'являється багато ненависті. А якщо війну забувають, починається нова. Так казали у давнину.

С. Алексієвич³

Алексієвич С. Останні свідки. Соло для дитячого голосу / С. Алексієвич; пер. з рос. Л. Лисенко. — Київ : Дух і літера, 2016. — 368 с.

Алексієвич С. У війни не жіноче обличчя = У войны не женское лицо / С. Алексієвич ; пер. з рос. В. Рафеєнка. — Харків : Віват, 2016. — 398, [1] с.

Алексієвич С. Цинкові хлопчики : роман / С. Алексієвич ; пер. з рос. Т. Комлик, Д. Торохтушко. — Харків : Vivat, 2016. — 366, [1] с.

Алексієвич С. Чорнобильська молитва: хроніка майбутнього : роман / С. Алексієвич ; пер. на укр. і післямова О. Забужко ; в оформ. обкл. використано сепію Т. Шевченка «Молитва матері». — Київ : Комора, 2016. — 285 с. — (Nobel prize winner).

Гетьман О. «Пишаюся, що у мене українська кров...» : [про лауреата Нобелівської премії в галузі літератури 2015] / О. Гетьман // Зарубіж. л-ра в шк. України. — 2015. — № 11. — С. 63-64.

Грабовський В. Не плоть, а дух животворить! / В. Грабовський // Літ. Україна. — 2017. — 30 берез. — С. 14.

IV. Час жити чи помирати? (Німеччина)

Краще померти, коли хочеться жити, ніж дожити до того, що захочеться померти.

Е.-М. Ремарк⁴

³ <https://www.livelib.ru/author/194455/quotes-svetlana-aleksievich>

⁴ <https://ukr.media/203790/>

Ремарк Е. Твори : в 2 т. : романи : пер. з нім. Т. 1 : На західному фронті без змін ; Три товариші / Еріх Марія Ремарк ; передм. Д. Затонського. — Київ : Дніпро, 1986. — 573 с.

Ремарк Е. Твори = Arc de Triomphe ; Der Schwarze Obelick : в 2 т. : романи. Т. 2 : Триумфальна арка ; Чорний обеліск / Еріх Марія Ремарк ; з нім. пер. Є. Попович. — Київ : Дніпро, 1986. — 768 с.

Ремарк Э. Искра жизни / Эрих Мария Ремарк ; пер. с нем. Р. Эйвадиса ; худож. И. Мосин. — СПб. : Кристалл, 2001. — 415 с. — (Новый стиль).

Ремарк Э. Ночь в Лиссабоне; Тени в раю : романы: пер. с нем. / Эрих Мария Ремарк ; послесл. И. Фрадкина ; ил. И. Пчелко. — М. : Правда, 1990. — 620 с. : іл.

Ремарк Е. Час жити і час помирати : роман / Еріх Марія Ремарк ; пер. з нім. Ю. Петренко. — Київ : Дніпро, 1974. — 327 с.

Кручик І. На Західному фронті суттєві зміни / І. Кручик // Літ. Україна. — 2015. — 19 берез. — С. 14.

Поведа С. Воїни світла : усний журнал, присвячений 65-річчю Великої Перемоги / С. Поведа // Всесвіт. л-ра в середн. навч. закладах України. — 2010. — № 5. — С. 56-64.

V. 1984 — 20... (?) (Англія)

Якщо ти навіть в однині — це не означає, що ти безумець.

Д. Оруэлл⁵

Оруэлл Д. Скотское хозяйство : сказка / Д. Оруэлл; пер. с англ. и послесл. М. Карп. — СПб. : Азбука-классика, 2005. — 175, [2] с. — (Азбука — классика).

Оруэлл Д. 1984 / Д. Оруэлл. — М. : ДЭМ, 1989. — 315 с.

Карп М. Оруэлл в Испании : из будущей книги : После Испании я знал, что мне делать.... Барселонские перемены. Возвращение / М. Карп // Иностранная литература. — 2012. — № 12. — С. 235-264. — Бібліогр.: с. 262-264.

Ціпов'яз Л. Чи всі істини помилкові? : методичні рекомендації до вивчення антиутопії на прикладі роману Дж. Орвелла «Скотоферма» / Л. Ціпов'яз // Зарубіж. л-ра (Шк. світ). — 2009. — № 15-16. — С. 29-37. — Бібліогр.: с. 37.

VI. Заповіт безсмертного (Польща)

Дітей немає — є люди, але з іншим масштабом понять, іншим запасом досвіду, іншими враженнями, іншою грою почуттів...

Я. Корчак

⁵ <https://www.livelib.ru/author/18629/quotes-dzhordzh-oruell>

Корчак Я. Дитя людське : вибр. твори / Януш Корчак ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія» ; худож. В. Гукайло ; упоряд. С. Петровська ; пер. з пол. О. Ірванець, В. Каденко, К. Москалець ; ред. М. Петровський. — 2-ге вид. — Київ : Дух і літера, 2012. — 532 с. : іл.

Корчак Я. Мацюсеві пригоди / Януш Корчак; пер. з пол. Б. Чайковського ; худож.-оформ. О. Кононученко. — Харків : Фоліо, 2014. — 446 с. — (Шк. б-ка укр. та світ. літ-ри).

Корчак Я. На самоті з Богом : молитви тих, котрі не моляться / Януш Корчак, ; Укр. т-во Януша Корчака ; проект С. Петровської ; пер. з пол. О. Ірванця ; ред. та післямова М. Петровського ; худож. оформ. І. Клімової. — Київ : Дух і Літера, 2003. — 65, [1] с.

Корчак Я. Правила життя / Януш Корчак ; пер. з пол. Ю. Попсуєнко ; худож. О. Застанченко. — Київ : Молодь, 1989. — 318 с.

Сидоренко Ю. Вічний заповіт любові до дітей : (про книгу Я. Корчака «Як любити дитину») / Ю. Сидоренко // Обдарована дитина. — 2014. — № 5. — С. 52-54.

Фоміна С. Януш Корчак: педагог, письменник, лікар : сузір'я видатних педагогів : [життя і діяльність, педагогічні погляди] / С. Фоміна, Н. Біневська, О. Скуміна / Всесвіт. л-ра та культура в навч. закладах України. — 2014. — № 9. — С. 2-12.

ЮВІЛЯРЧИКИ

Мультівікторина за казками-ювілярами 2018 року
для читачів-учнів 1-4 класів

Умови гри. Учасники гри обирають правильні варіанти відповідей за змістом книги-ювіляра. Якщо відповіді на три питання правильні, то переглядається мультфільм.

Сіра Шийка: за однойменною казкою Д. Маміна-Сибіряка / реж. В. Альмарик, В. Полковников; сцен. Г. Березко; аніматори І. Старюк, Д. Белов, Т. Таранович та ін. — [Союзмультфільм, 1948]. — [Електрон. файл: 20 хв. 30 с.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=mlXacKuZhg8>

Питання.

Хто така Сіра Шийка? (Кішка, качка, собака)

Чому Сіра Шийка не могла полетіти на південь? (Вона не навчилася літати; вона хотіла побачити зиму; лисиця пошкодила їй крило)

Кого першого зустріла Сіра Шийка на озері? (Вовка; лисицю; зайця)

Хто врятував Сіру Шийку? (Хлопчик; собака; дідусь)

Хто розповів історію Сірої Шийки? (Мамін-Сибіряк, Шевченко, Андерсен)

Червоненька квіточка: за однойменною казкою С. Аксакова / реж. Л. Атаманов; сцен. Г. Гребенер; аніматори Г. Філіпов, Р. Качанов, Т. Федорова та ін. — [Союзмультфільм, 1952]. — [Електрон. файл: 42 хв.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=YmBe65Vtaxg>

Питання.

Скільки дочок було у купця? (2, 3, 7)

Який наказ дав купець своїм дочкам? (*Жити чесно і сумирно*, чекати батька із далеких країв, слухатися матері)

Яка дочка забажала мати червоненьку квіточку? (Старша, середня, молодша)

Де опинився купець у пошуках червоненької квіточки? (*На безлюдному острові*, у палаці, в темному лісі)

Що дало чудисько купцеві, щоб він зміг повернутися до нього за три дні? (*Перстень*; килим-літак, чоботи-скороходи)

Як ставилося чудисько до молодшої дочки купця? (*Привітно*; жорстоко, зневажливо)

Що зробили сестри, щоб їхня молодша сестра вчасно не повернулася до чудиська? (*Перевели годинник, закрили її в кімнаті, вбили із заздрощів*)

Пан Ау: за казкою Х. Мякеле «Пан Ау» / реж. І. Доукша, М. Бузинова; сцен. Е. Успенський, Х. Мякеле; аніматори М. Бузинова, І. Доукша та ін. — [Союз-мультфільм, 1979]. — [Електрон. файл: 19 хв. 1 с.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=mfnJ01pHJHU>

Питання.

Де жив пан Ау? (У квартирі, у лісі, в озері)

Яке головне заняття пана Ау? (*Лякати, веселити, розповідати казки*)

Кого не зміг налякати пан Ау? (*Кішку ; дівчинку Римму, бабусю*)

Яке дерево намагався вилікувати пан Ау? (*Яблуню, ялинку, дуб*)

Чим пан Ау вирішив зайнятися під час відпустки? (*Риболовлю, мандрами, комп'ютерними іграми*)

Із ким посварився пан Ау у своїй хаті? (*Із дзеркалом, із шафою, із ліжком*)

Кого налякав пан Ау вночі на дорозі? (*Бабусю, водія, злодіїв*)

Гадкий утенок = Гидке каченя: за казкою Г.-Х Андерсена / реж. В. Дегтярьов; сцен. Г. Березко ; аніматори М. Купрач, В. Долгих, Н. Федоров та ін. — [Союзмультфільм, 1956]. — [Електрон. файл: 19 хв. 12 с.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=nvAs2lBOrhM>

Питання.

Що думала мама качка про останнє яйце? (Воно було куряче, гусяче, індиче)

Чому каченя назвали гидким? (*Відрізнялося від інших, мало поганий характер, не вміло плавати*)

Як зустріли гидке каченя на пташиному подвір'ї? (З радістю, байдуже, з відразою)

Де опинилося гидке каченя після втечі? (У лісі; на морі, на болоті)

Яких прекрасних птахів зустріло гидке каченя? (*Лелек, павичів, лебедів*)

Чому каченя покинуло хатинку, де жила стара бабуся, кіт і курка? (Йому було там сумно; *вважали, що він не приносить ніякої користі, він пристав до зграї перелітних птахів*)

Ким стало гидке каченя? (*Зачарованим принцом, лебедем, звичайною качкою*)

ПРОЧИТАТИ — ПОБАЧИТИ

Кінодиспут для читачів-учнів 5-7 класів

Академія пана Ляпки: за однойменною повістю Я. Бжехва / реж. К. Градовський; сцен. Я. Бжехва, К. Градовський; опер. З. Самосюк; комп. А. Кожинський; в ролях П. Фрончевський, С. Вронка, Л. Немчик, З. Бучковський та ін. — [СРСР; Польща: ЗОДІАК, к/с ім. М. Горького, СОВИНФИЛЬМ, 1984]. — [Електрон. файл: 2 год. 35 хв. 3 с.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=WClAWbPtvH8>

Питання до диспуту. Як ви вважаєте, Академія пана Ляпки існувала тільки в уяві чи була насправді?

Місто майстрів: за однойменною повістю Т. Габбе / реж. В. Бичков; сцен. М. Ердман; опер. М. Ардаб'євський, О. Княжинський; Комп. О. Каравайчук; в ролях Г. Лапето, М. Вергинська, Л. Лемке, С. Комаров та ін. — [БРСР: Беларусьфільм, 1966]. — [Електрон. файл: 1 год. 19 хв. 14 с.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=E77F9mvl9Q4>

Питання до диспуту. На вашу думку, чому головні герої казки мають один і той же фізичний недолік?

Останній дюйм: за однойменним оповіданням Д. Олдріджа / реж. Т. Вульфович, М. Куріхін; сцен. Л. Белокуров; опер. С. Рубашкін; комп. М. Вайнберг; в ролях М. Крюков, С. Муратов, М. Глузський, А. Агаєв та ін. — [СРСР: Ленфільм, 1958]. — [Електрон. файл: 1 год. 24 хв. 42 с.]. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=1O7YZfHzH7A>

Питання до диспуту. Як ви оцінюєте ставлення льотчика Бена до сина Деві?

Сліпий музикант: за однойменною повістю В. Короленка / реж. Т. Лукавшевич; сцен. І. Маневич; опер. В. Масевич; комп. Ю. Левітін; в ролях Б. Ліванов, В. Ліванов, С. Шестопалов, М. Стрижньова. — [СРСР: Мосфільм, 1960]. — [Електрон. файл: 1 год. 14 хв. 14 с.]. — Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=V_J-keZ1bqA

Питання до диспуту. Чому у фіналі повісті дядько Максим був упевнений, що його вихованець нарешті прозрів?

ВРЯТУЄМО АКАДЕМІЮ!

Літературне змагання за повістю-казкою
Яна Бжехви «Академія пана Ляпки»
для учнів 5-6 класів

Правила гри. Учасники гри по черзі відповідають на запитання і виконують завдання, отримують за правильні відповіді та оригінальність певну кількість веснянок — оцінок пана Ляпки. Виграє та команда, яка набере 45 балів.

Слово ведучого. Дорогі друзі! Ви читали книгу про чарівну Академію, вихованці якої навчаються неймовірним речам, і пам'ятаєте, чим вона закінчилася. Але у нас зараз є шанс врятувати Академію! З цією метою проведемо змагання.

Завдання перед стартом.

(5 веснянок).

Для першої команди.

Розшифрувати автора казки «Академія пана Ляпки».

«Звати мене Адам Незгодка, мені дванадцять літ... Вдома мені ні в чому не велося. Я завжди запізнювався до школи, не встигав поробити домашні завдання, руки в мене були як глиняні. Все падало на підлогу, все ламалося, склянки та блюдця, не встигав я й оком кліпнути, розліталися на друзки. Я терпіти не можу крупнику й моркви, а мене тільки й змушували їсти крупник та моркву — це, мовляв, дуже поживно й корисно для здоров'я. І коли я на додачу до всіх нещастя заляпав чорнилом скатерку, новий мамин костюм і двоє своїх штанів, батьки твердо стали на тому, щоб віддати мене в науку й на виховання до...».

236.141. 2115.553.192.943.391.912

(Ян Бжехва)

Розшифрувати ім'я пана Ляпки.

«Пан Ляпка — середній на зріст, але не збагнеш — товстий він чи худий, бо просто тоне в своїй одежі. Він носить широчезні шаровари, які подеколи, надто за вітряної погоди, скидаються на надувну кулю, неймовірно просторий, довгий із стоячим коміром сюртук чи то шоколадного кольору, чи бордо, оксамитну лимонного кольору жилетку зі скляними, наче слива, гудзиками... Особливо химерні на одежі пана Ляпки кишені, яких годі й полічити. На штанях — шістнадцять кишень, а на жилетці — аж двадцять чотири. Тим часом сюртук має тільки одну кишеню, та й ту ззаду. Призначено її для Матеуша, який має право вмошуватись у ній, як тільки йому заманеться».

112.633.182.913.814.

(Амброжи)

(Ключ: перша літера – рядок, друга – слово у рядку, третя — літера у слові).

На старт! Увага...

(Команди по черзі відповідають на питання, оцінка — 1 веснянка).

У якій країні містилася Академія пана Ляпка? (Польща)

Ким був пан Ляпка? (Чарівником)

З якої літери розпочиналися імена учнів Академії? (А)

Скільки поверхів мала Академія? (4)

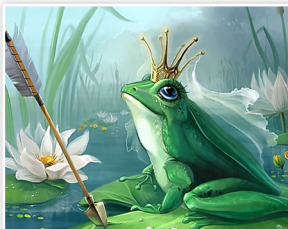
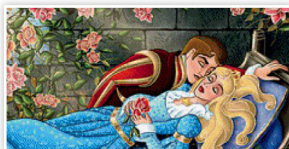
Яка нагорода в Академії вважалась найбільшою? (Веснянка)

Що категорично забороняв пан Ляпка своїм вихованцям? (Виходити за огорожу Академії)

ПЕРШИЙ ЕТАП. Заирнемо у казку.

«Наша Академія стоїть серед величезного парку, змереженого долинами, ярами та ровами, а ще обнесеного високим муром. Нікому не дозволяється виходити за мур без пана Ляпки. Адже це не звичайний мур. З одного боку, того, що з вулиці, він гладенький, із великою заклоною брамою посередині. А з трьох інших боків у мурі одна побіля одної безконечною вервечкою стоять залізни хвіртки, замкнені на маленькі срібні замочки. Всі ці хвіртки ведуть до різних сусідніх казок, з якими пан Ляпка підтримує щирі дружні стосунки. На кожній хвіртці — табличка з назвою казки».

(Учасники гри по черзі дістають ілюстрації і називають казки, оцінка — 3 веснянки).



Біг з перешкодами.

(1 веснянка).

Яким птахом був Матеуш? (Ворон, горобець, *шпак*)

Як розмовляв Матеуш? (Пропускав приголосні, неправильно наголошував склади, *вимовляє у слові тільки початок*)

Ким назвав себе Матеуш у розмові з Адамом? (Ученим, *королевичем, чарівником*)

Де мешкав Матеуш? (У клітці, *у кишені пана Ляпки, на підвіконні*)

ДРУГИЙ ЕТАП. Урок малювання.

«Отож учора на першому уроці була ляпкографія. Пан Ляпка вигадав її, щоб ми навчились користуватися чорнилом. Ляпкографія минає так: на аркуші паперу треба посадити кілька великих ляпок, по тому аркуш згорнути вдвоє — і ляпки розпливуться, прибираючи подоби людей, звірів, різних химер. Інколи в такий спосіб на папері з'являються цілі картинки, під якими ми дописуємо різні оповідки, придумані паном Ляпкою».

(Учасникам зри роздаються аркуші паперу із ляпками, на основі яких вони повинні щось намалювати. Це завдання оцінюється журі за п'ятибальною системою).

Бюро знахідок.

(2 веснянки).

Що мав знайти Матеуш, щоб знову стати людиною? (*Гудзик*)

Який предмет пана Ляпки мав збільшувальну властивість? (*Помпчка*)

Що виконувало роль м'яча при грі у футбол в Академії? (*Глобус*)

Які скарби знайшли Адам і Артур у казці про Царівну-Жабу? (*Ключик і свисток*)

У якому предметі зберігалися сни учнів пана Ляпки? (*Дзеркальце*)

Що носив пан Ляпка замість галстука? (*Оксамитовий бант*)

ТРЕТІЙ ЕТАП. Подорож Адама Незгодки.

«Коли це минулої неділі, по обіді, я щонайглибше вдихнув у себе повітря й раптом відчув дивну полегкість, а потім, надувши щоки, побачив, як земля тікає у мене з-під ніг. Я злинув угору! Ошелешений, я злітав вище й вище, і трапилася зі мною дивовижна пригода, яка вразила навіть самого пана Ляпку».

Разом із Адамом ми потрапляємо до собачого раю. Завдання — відшукати господаря для собаки-літературного героя. За кожну правильну відповідь учасник отримує 4 веснянки.

Собака	Господар	Книга
Такса Димарик	Восьмеро дітей, тато, мама і вантажівка	Анна Вестлі «Восьмеро дітей, тато, мама і вантажівка»
Пудель Артемон	Мальвіна	О. Толстой «Пригоди Буратіно»
Барбос	Дідусь	М. Носов «Бобик в гостях у Барбоса»
Фокс Міккі	Зіна	С. Чорний «Щоденник Фокса Міккі»
Найда	Миколка	М. Павленко «Миколчині пригоди»
Бімбо	Малий	А. Ліндгрєн «Малий і Карлсон, що живе на даху»

Літературні паралелі.

(3 веснянки).

У якій сучасній казці теж існує школа чарівників? (*Д. Роулінг. «Гаррі Поттер»*).

У якій казці В. Нестайка героя звать Веснянкою? (*«В Країні Сонячних Зайчиків»*).

ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП. Розставити епізоди із фінальних частин книги по порядку.

(5 веснянок).

1. До Академії потрапляє лялька на ім'я Алоїзі.
2. Адам стає свідком того, як перукар Філіп чимось погрожує пану Ляпці.
3. Пан Ляпка веде своїх вихованців на фабрику дірок.
4. Адам і Артур знаходять скарби у казці про Царівну-Жабу.
5. Пан Ляпка збирає героїв казок, щоб розповісти їм про життя на Місяці.
6. Матеуш відкриває Адамові, хто він є насправді.
7. Алоїзі знаходять у кімнаті таємниць пана Ляпки.

(4, 3, 2, 1, 5, 7, 6).

ЛІТЕРАТУРНЕ ДОМІНО

Обладнання. Картки із авторами та назвами творів.

Умови гри. Гра проводиться за правилами доміно. У грі можуть брати участь від 3 до 6 гравців. Між учасниками розподіляється рівна кількість карток, розділених навпіл (на одному боці картки — автор, на другому — назва). До кожної картки потрібно підібрати відповідну. Наприклад, перший хід буде виглядати таким чином:

В. Нестайко	Вінні-Пух
-------------	-----------

Гравці шукають картки із назвою твору Всеволода Нестайка та автора книги «Вінні-Пух».

Наступний хід буде виглядати так:

В. Близнець	Тореадори з Васюківки	В. Нестайко	Вінні-Пух	Алан Мілн	Карлик Ніс
-------------	-----------------------	-------------	-----------	-----------	------------

Переможцем стає той гравець, який першим викладе усі свої картки.

Матеріали для читачів-учнів 5-6 класів.

Андрусак І.	Академія пана Ляпки
Борошняні немовлята	Бедрик Ю.
Бжехва Я.	35 травня
Чудове чудовисько	Близнець В.
Крюс Д.	Маленька Баба Яга
Лускунчик, або Мишачий король	Грім Я., Грім В.
Острів скарбів	Рутківський В.
Кестнер Е.	Тьотя Бегемотя
Пан Белло і блакитне диво	Андрусак І.
Костецький А.	Нескінченна книга
Знамените каченя Тім	Дерманський О.
Близнець В.	Що не день, то субота
Аліса у Задзеркаллі	Бернетт Ф.
Файн Е.	Чорнильне серце
Оповідання про песика і кицю	Андрусак І.
Пригара М.	Женя та Синько
Джури козака Швайки	Костецький А.
Грім Я., Грім В.	Про краснолюдків та сирітку Марилю
Хлопчик-зірка	Чапек К.
Нестайко В.	Еміль і детективи
Коли я знову стану маленьким	Енде М.

Толкін Д.	Хроніки Нарнії
Земля світлячків	Вальд О.
Керролл Л.	Мінімакс — кишеньковий дракон
Привиденя	Функе К.
Кестнер Е.	Мері Поппінс
Хоббіт	Д. Крюс
Кіплінг Р.	Крихітка Цахес
Козак Голота	Близнець В.
Пройслер О.	Дядько Барабатко сміється
Аліса у Країні Див	Мілн А.
Пройслер О.	Бременські музиканти
Мій прадідусь та я	Конопницька М.
Блайтон Е.	Маленький лорд Фаунтлерой
Стефа та її Чакалка	Маар П.
Пройслер О.	Біляночка та Розочка
Крабат	Толкін Д.
Бернетт Ф.	Флорентіна
Король буків, або Таємниця смарагдової книги	Керролл Л.
Гауф В.	Летючий клас
Вінні-Пух та його друзі	Чапек Й.
Треверс П.	Маленька принцеса
Тореадори з Васюківки	Дерманський О.
Кестнер Е.	Мацюсеві пригоди
Водяничок	Стівенсон Р.
Корчак Я.	Тім Тайлер, або Проданий сміх
П'ять юних сищиків та вірний пес	Льюїс К.
Дерманський О.	Казки для Дарочки
Володар кілець	Роулінг Д.
Бернетт Ф.	Карлик Ніс
Звук павутинки	Гауф В.
Гофман Е.	Володар Макуци
Гаррі Поттер	Блайтон Е.
Корчак Я.	Таємничий сад
Зайчикова книжка	Грімм Я., Грімм В.
Енде М.	Маленький Мук
Момо	Маар П.
Крюс Д.	Суперклея Христофора Тюлькіна
Горщик каші	Пройслер О.
Грімм Я., Грімм В.	Книга Джунглів

Відповіді.

1. Андрусяк І. Дядько Барабатко сміється
2. Андрусяк І. Зайчикова книжка
3. Андрусяк І. Стефа та її Чакалка
4. Бедрик Ю. Тьотя Бегемотя
5. Бернетт Ф. Маленька принцеса.
6. Бернетт Ф. Маленький лорд Фаунтлерой
7. Бернетт Ф. Таємничий сад
8. Бжехва Я. Академія пана Ляпки
9. Блайтон Е. П'ять юних сищиків та вірний пес
10. Блайтон Е. Знамените каченя Тім
11. Близнець В. Женя та Синько
12. Близнець В. Звук павутинки
13. Близнець В. Земля світлячків
14. Вайльд О. Хлопчик-зірка
15. Гауф В. Карлик Ніс
16. Гауф В. Маленький Мук
17. Гофман Е. Крихітка Цахес
18. Гофман Е. Лускунчик
19. Грімм. Бременські музиканти
20. Грімм. Біляночка та Розочка
21. Грімм. Горщик каші
22. Дерманський О. Володар Макуци
23. Дерманський О. Король буків, або Таємниця смарагдової книги
24. Дерманський О. Чудове чудовисько
25. Енде М. Момо
26. Енде М. Нескінченна книга.
27. Керролл Л. Аліса у Задзеркаллі
28. Керролл Л. Аліса у Країні Див
29. Кестнер Е. Еміль і детективи
30. Кестнер Е. Летючий клас
31. Кестнер Е. 35 травня
32. Конопницька М. Про краснолюдків та сирітку Марилу
33. Корчак Я. Коли я знову стану маленьким
34. Корчак Я. Мацюсеві пригоди
35. Костецький А. Мінімакс — кишеньковий дракон
36. Костецький А. Суперклеї Христофора Тюлькіна
37. Крюс Д. Мій прадідусь та я
38. Крюс Д. Тім Тайлер
39. Крюс Д. Флорентина
40. Кіплінг Р. Книга Джунглів
41. Льюїс К. Хроніки Нарнії
42. Маар П. Пан Белло і блакитне диво
43. Маар П. Що не день, то субота
44. Мілн А. Вінні-Пух
45. Нестайко В. Тореадори з Васюківки
46. Пригара М. Козак Голота
47. Пройслер О. Водяничок
48. Пройслер О. Крабат
49. Пройслер О. Маленька Баба Яга
50. Пройслер О. Привиденя
51. Роулінг Д. Гаррі Поттер
52. Рутківський В. Джури козака Швайки
53. Стівенсон Р. Острів скарбів
54. Толкін Д. Володар кілець
55. Толкін Д. Хоббіт
56. Треверс П. Мері Поппінс
57. Файн Е. Борошняні немовлята
58. Функе К. Чорнильне серце
59. Чапек Й. Оповідання про песика і кицю
60. Чапек К. Казки для Дарочки

Матеріали для читачів-учнів 7-9 класів.

Ашкеназі Л.	Палімпсест
Сад Гетсиманський	Кафка Ф.
Шекспір В.	Вічне світло
Розбійники	Багряний І.
Сенкевич Г.	Я (Романтика)
Айвенго	Діккенс Ч.
Квітка-Основ'яненко І.	Інститутка
Чорний обеліск	Гончар О.
Олесь О.	Любіть Україну!
Вогнем та мечем	Шекспір В.
Веллс Г.	Відьми за кордоном
Собор	Прус Б.
Скотт В.	Пригоди Олівера Твіста
Пан Тадеуш	Байрон Д.
Фауст	Шекспір В.
Шоу Б.	Гуллівер у Країні Ліліпутів
Королівство	Барка В.
Вайльд О.	Приборкання норвовливої
Війна з саламандрами	Шиллер Ф.
Пагутяк Г.	Собаче життя
Царівна	Нечуй-Левицький І.
Ремарк Е.	Людина і зброя
Хрестоносці	Томан Й.
Белль Г.	Війна світів
Пригоди бравого вояка Швейка	Хвильовий М.
Брехт Б.	Дім без господаря
Дефо Д.	Фараон
Тронка	Стус В.
Скотт В.	Гамлет

Грозовий перевал	Шиллер Ф.
Мицкевич А.	Дванадцята ніч
Незнайомка із Уайлдфелл-Холла	Прагчет Т.
Сапковський А.	Різдвяна пісня у прозі
Третя рота	Земляк В.
Орвелл Д.	Пігмаліон
Три товариші	Бронте Емілі
Гашек Я.	1984
Ромео і Джульєтта	Гете Й.
Бронте Енн	Сага про Форсайтів
Підступність і кохання	Шекспір В.
Крісті А.	Сократ
Лебедина зграя	Вовчок Марко
Гейне Г.	Джен Ейр
«Сміються, плачуть солов'ї»	Сосюра В.
Бронте Ш.	Паломництво Чайльд-Гарольда
Сердешна Оксана	Кобилянська О.
Веллс Г.	Портрет Доріана Грея
Робінзон Крузо	Голсуорсі Д.
Квітка-Основ'яненко І.	Людина
Гончар О.	На західному фронті без змін
Магінка Кураж та її діти	Чапек К.
Сенкевич Г.	Жовтий князь
Конотопська відьма	Гончар О.
Діккенс Ч.	Квентін Дорвард
Кайдашева сім'я	Кобилянська О.
Свіфт Д.	Замок
Людина-невидимка	Ремарк Е.
Сосюра В.	Книга пісень
І не лишилось жодного	Діккенс Ч.
Ремарк Е.	Домбі і син

Відповіді.

1. Ашкеназі Л. Собаче життя
2. Багрянний І. Сад Гетсиманський
3. Байрон Д.
Паломництво Чайльд-Гарольда
4. Барка В. Жовтий князь
5. Белль Г. Дім без господаря
6. Брехт Б. Матінка Кураж та її діти
7. Бронте Емілі. Грозовий перевал
8. Бронте Енн. Незнайомка із Уайлдфелл-Холла
9. Бронте Ш. Джен Ейр
10. Вовчок Марко. Інститутка
11. Вайльд О. Портрет Доріана Грея
12. Веллс Г. Війна світів
13. Веллс Г. Людина-невидимка
14. Гашек Я. Пригоди бравого вояка Швейка
15. Гейне Г. Книга пісень
16. Гете Й. Фауст
17. Голсуорсі Д. Сага про Форсайтів
18. Гончар О. Людина і зброя
19. Гончар О. Собор
20. Гончар О. Тронка
21. Дефо Д. Робінзон Крузо
22. Діккенс Ч. Домбі і син
23. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста
24. Діккенс Ч. Різдвяна пісня у прозі
25. Земляк В. Лебедина зграя
26. Кафка Ф. Замок
27. Квітка-Основ'яненко І. Маруся
28. Квітка-Основ'яненко І. Конотопська відьма
29. Кобилянська О. Людина
30. Кобилянська О. Царівна
31. Крісті А. І не лишилось жодного
32. Міцкевич А. Пан Тадеуш
33. Нечуй-Левицький І. Кайдашева сім'я
34. Орвелл Д. 1984.
35. Олесь О. Сміються, плачуть солов'ї
36. Пагутяк Г. Королівство
37. Пратчет Т. Відьми за кордоном
38. Прус Б. Фараон
39. Ремарк Е. На західному фронті без змін
40. Ремарк Е. Три товариші
41. Ремарк Е. Чорний обеліск
42. Сапковський А. Вічне світло
43. Свіфт Д. Гуллівер
44. Сенкевич Г. Вогнем та мечем
45. Сенкевич Г. Хрестоносці
46. Скотт В. Айвенго
47. Скотт В. Квентін Дорвард
48. Сосюра В. Любіть Україну!
49. Сосюра В. Третя рота
50. Стус В. Палімпсест
51. Томан Й. Сократ
52. Хвильовий М. Я (Романтика)
53. Чапек К. Війна з саламандрами
54. Шекспір В.
Приборкання норавливої
55. Шекспір В. Дванадцята ніч
56. Шекспір В. Гамлет
57. Шекспір В. Ромео і Джульєтта
58. Шиллер Ф. Підступність і кохання
59. Шиллер Ф. Розбійники
60. Шоу Б. Пігмаліон

«З ЖУРБЮЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЬ»

Сценарій міні-вистави із циклу
«Життя — це вірші. Вірші — це життя»

Дійові особи. Ведучий, поет, хлопчик, Зайчик, Віра, Сашко.

(Демонстрація відео на вірш Олександра Олеся
<https://www.youtube.com/watch?v=mkNUHQIOVIg>).

Ведучий. А що сильніше у людському житті? Особливо, у житті поета, який гостріше, аніж інші люди, відчуває і радість, і горе? Може, спробуємо відповісти на це запитання, перегорнувши сторінки життя...

(На екрані висвічується «Кожна дитина — художник. Труднощі в тому, щоб залишитися художником, вийшовши з дитячого віку» (Пабло Пікассо)).

Ведучий. Дитинство — найперша пора нашого життя. Зазвичай його асоціюють із весною, коли прокидається природа, коли навколо все зелене і юне... Але наш поет народився взимку. Що ж, зима — це також час дитинства. Білий-білий сніг — чи не та сторінка, де мають бути написані літери і слова нашого життя? А ще — Новий рік, Різдво Христове — найдитячіші, сповнені чудес свята...

(Інсценівка вірша О. Олеся «Ялинка»).

Хлопчик.

Раз я взувся в чобітки,
Одягнувся в кожушинку,
Сам запрягся в саночки
І поїхав по ялинку.
Ледве я зрубати встиг,
Ледве став ялинку брати,
А на мене зайчик — плиг!
Став ялинку віднімати.
Я — сюди, а він — туди...

Зайчик.

Не віддам її нізащо!
Ти ялинку посади,
А тоді рубай, ледащо!

Не пуцу, і не проси!
І цяцьками можна гратись:
Порубаєте ліси —
Ніде буде і сховатись.
А у лісі скрізь вовки,
І ведмеді, і лисиці,
І ворони, і граки,
І розбійниці-синиці.

Хлопчик.

Ой, пусти мене, пусти!
Не держи мене за поли!
Бідний зайчику, прости, —
Я не буду більш ніколи!
Низько, низько я зігнувсь,
І ще нижче скинув шапку...
Зайчик весело всміхнувся
І подав сіреньку лапку.

Ведучий. Пригадую, як давним-давно, в ранні повоєнні роки, вчила мене, другокласника, наша матуся декламувати вірш «Ялинка» («Раз я взувся в чобітки...»). Вчила з пам'яті, бо не вистачало тоді ні читанок, ні зошитів, а писали ми соком бузини на цупкому обгортковому папері. Звідки мати завчила цього вірша? Казала, що дід по матері оповів — от і «врізався» в пам'ять... Ім'я взяв куди пізніше — Олександр Олесь. (Зі спогадів учителя).

(На екрані висвічується «Молодість швидко летить: лови час, що йде» (Овідій). Демонстрація відео «Сміються, плачуть солов'ї...»
<https://www.youtube.com/watch?v=Wh7sqePFiS8>.

Віра. Ви надовго приїхали?

Сашко. Це залежить від того, як мене будуть приймати.

Віра. Вас кличуть Олександром?

Сашко. Так.

Віра *(задумливо)*. Олександр... Олекса... Олесь...

Сашко *(тривожно)*. Віро, ви не кликали мене вчора вночі? Мені снилося, що ви йдете від мене, а я вас кличу...

Віра. Дивно... Я бачила вві сні, що ви пропонували мені руку і серце...

Сашко.

Постій — не йди! Нащо питали,
Чи можу стати я твоїм...

Синіє ніч, і ночі шати
Горять в розводі золотім.
Постій: душа моя розквітла,
Як пташка, крилами тремтить,
А ніч пливе на хвилях світла,
І день назустріч їй летить.
Постій! Нап'юся — надивлюся...
Навіщо згадувать когось...
Сьогодні я тобі молюся,
А завтра ще не зайнялось!

(На екрані висвічується «Душа людини яскраво сяє, коли переживає одну невдачу за іншою, але не тому, що їх відчуває, а тому, що переживає їх героїчно» (Арістотель).

Поет.

О слово рідне! Орле скутий!
Чужинцям кинуте на сміх!
Співочий грім батьків моїх,
Дітьми безпам'ятно забутий.
О слово рідне! Шум дерев!
Музика зір блакитнооких,
Шовковий спів степів широких,
Дніпра між ними левій рев...
О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань!
Вгорі спинися,
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним.

Ведучий. Коли до людини приходить зрілість? Тоді, коли вона більше віддає, аніж бере... У буремні роки Олександр Олесь взяв на себе місію оборонця рідної мови. А роки ставали все кривавішими...

Поет.

Я — мов сурмач без сурми голосної,
Я — мов стрілець без зброї золотої,
Я — мов орел без сизих крил,
Я — мов вістун серед могил.

Ведучий. Він емігрував з України із серцем, розчахнутим навпіл від болю. Одна частина лишалася у рідній землі, інша — у його грудях... Одна частина боліла за Україну, друга — не змогла прийняти страшну братовбивчу війну і помсту, яка затьмарювала очі. Як довго може прожити людина із розірваним навпіл серцем?

(На екрані висвічується «Хвалю того юнака, у серці якого є щось властиве старим, і старого, в якому є щось юнацьке» (Цицерон).

Поет.

О принесіть як не надію,
То крихту рідної землі:
Я притулю до уст її
І так застигну, так зомлію...
Хочу кухоль з рідною водою!..
Я тільки очі напою,
До уст спрагнелих притулю,
Торкнуся душею вогняною.

Ведучий. Чверть століття у вигнанні... Одна за одну страшніші вісті з Батьківщини: загибель щойно народженої держави... голод... репресії... знову голод, ще страшніший... знову репресії... Полум'я Другої світової війни, яке охопило спочатку Європу, згодом — Україну. У якому згоріла його кровинка, син, поет Олег Ольжич... Чи довго же випробуватиме доля?

Поет.

Опівночі айстри в саду розцвіли...
Умилась росою, вінки одягли,
І стали рожевого ранку чекають,
І в райдугу барвів життя убирать...
І марили айстри в розкішнім півсні
Про трави шовкові, про сонячні дні,
І в мріях ввижалась їм казка ясна,
Де квіти не в'януть, де вічна весна...
Так марили айстри в саду восени,
Так марили айстри і ждали весни...
А ранок стрічав їх холодним дощем,
І плакав десь вітер в саду за кущем...
І вгледіли айстри, що вколо — тюрма...
І вгледіли айстри, що жити дарма, —
Схилились і вмерли... І тут, як на сміх,

Засяяло сонце над трупами їх!..

Ведучий. Сонце не зійшло. Грудку землі ніхто не приніс. Краплі води із рідної криниці — теж. Серце зупинилося. Віршам, здавалося, теж судилося забуття... Але це тільки так здавалося...

(Учасники вечора читають по черзі).

Хто зберіг любов до краю
І не зрікся роду,
Той ім'ям не вмере ніколи
В спогадах народу.
Хто поїв, як струмись, край свій
І не згинув в морі,
Ой не раз того згадають
Влітку квіти-зорі.
Хто угледів час безчасся
Сонце крізь тумани,
Той для люду рідним батьком
І пророком стане.
Хто зберіг любов до краю
І не зрікся роду,
Тільки той віддав всю душу,
Все, що зміг, народу.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Книги:

Аксаков С. Червоненька квіточка = Аленький цветочек : [адапт. вариант] / С. Аксаков ; пер. з рос. Н. О. Матюх ; худож. Г. Зінько. — Харків : Фактор, 2012. — 45, [2] с. : іл. — (Світ чарівних казок).

Андерсен Г. Гидке каченя / Ганс Крістіан Андерсен ; худож. В. Кастальський. — Київ : Рідна мова, 2005. — 18 с. : іл. — (Сонечко) (Читаємо самі та з мамою. 4-6 років).

Байрон Д. Лірика / Джордж Гордон Байрон ; упоряд. і пер. з англ. Д. Паламарчук ; передм. Л. Герасимчука. — Київ : Дніпро, 1982. — 150 с. : 1 портр. — (Перлини світової лірики).

Бжехва Я. Академія пана Ляпки : повість-казка / Я. Бжехва ; пер. з пол. Ю. Колеснікової ; іл. Л. Горошко ; обкл. О. Ільїних. — Київ : Нац. Книжк. Проект, 2011. — 349 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер. Польща).

Габбе Т. Сказки : предисл. ред. / Т. Габбе, Е. Шварц ; рис. В. Фоминой. — М. : Дет. л-ра, 1999. — 250 с. : іл. — (Шк. б-ка).

Короленко В. Сліпий музикант : повість / В. Короленко ; пер. з рос. Ф. Гавриша ; обкл. Л. Рейко. — Тернопіль : Навч. кн.— Богдан, 2016. — 159 с. — (Богданова шкільна наука).

Мамин-Сибіряк Д. Сіра шийка : скор. / Д. Мамин-Сибіряк ; худож. А. Басюбіна. — Б. м. : АСТпрес-ДІКСІ, 2001. — 11 с. : іл. — На обкл. авт. не зазнач.

Міцкевич А. Вибране : пер. з пол. / А. Міцкевич ; упорядкув. текстів, передм. О. Астаф'єва. — Київ : Школа, 2005. — 461 с. — (Шк. хрестоматія).

Мякеля Х. Господин АУ : повість-казка / Х. Мякеля ; пересказав с фин. Э. Успенский ; худож. Г. Калиновский. — М. : СамОвар : Архимед, 1992. — 95 с. : іл.

Олдрідж Д. Останній дюйм : оповідання / Д. Олдрідж ; пер. з англ. В. Гнаатовського ; мал. Д. Присяжнюка. — Київ : Веселка, 1981. — 39 с. : іл.

Олесь О. Лірика / О. Олесь ; упоряд. М. Петренко. — Львів : Сполом, 2008. — 78 с. :

Петефі Ш. Витязь Янош : повість у віршах / Ш. Петефі ; пер. з угор. Ю. Шкробинець ; худож. Р. Масаутов. — Київ : Веселка, 1972. — 82 с. : іл.

Петефі Ш. Ой, вернись, лелеко! : вірші / Петефі, Шандор ; пер. з угор. Ю. Шкробинця ; мал. І. Литвина. — Київ : Веселка, 1988. — 32 с. : іл.

Содомка М. Як збудувати дім / М. Содомка ; намалював авт. ; пер. з чес. Т. Савченко. — Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. — 55, [4] с. : іл.

Содомка М. Як змайструвати літак : для дітей від 7 р. / М. Содомка ; Чеський центр ; пер. з чес. Т. Савченко ; іл. авт. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. - 55, [4] с. : іл.

Стус В. Вибране / В. Стус ; уклад. і авт. передм. Д. Стус ; худож. оформ. Л. Вировець. — Харків : Час читати, 2016. — 539, [1] с. — Вип. на зам. Держ. ком. телебачення і радіомовлення України за програмою «Українська книга» 2016 р.

Статті:

Дячок С. Музей зачарованих фігур : сценарій театрального дійства / С. Дячок, Л. Гикава // Зарубіж. л-ра в шк. України. — 2014. — № 4. — С. 10-13.

Конкурс «Яскраве світло класики та сучасної літератури» // Зарубіж. л-ра в шк. України. — 2016. — № 7-8. — С. 24-38. — Бібліогр.: с. 30, 33.

Мельник А. «Не поспішай — хай осінь і не жде» : сторінка для вчителів «Світлиця» / А. Мельник // Журавлик. — 2015. — № 1. — С. 4.

Сізова Н. «Під одним плащем» : літ.-муз. композиція / Н. Сізова // Зарубіж. л-ра в шк. України. — 2015. — № 3. — С. 33-34.

Сорока В. Книжкові «вершки» : юним читачам / В. Сорока // Освіта України. — 2016. — 8 лют. — С. 16.

Уроки зарубіжної літератури : майстер-клас // Почат. освіта (Шк. світ). — 2011. — № 8. — Методичний поради́к. — 2011. — Вип. 2. — С. 5-30.

КНИГА — КАЗКОВА ЛАМПА,
ЩО ДАРУЄ ЛЮДИНІ СВІТЛО
НА ДАЛЕКИХ І ТЕМНИХ ДОРОГАХ ЖИТТЯ

*Методичні поради
до Всеукраїнського тижня дитячого читання — 2018*

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Матеріал підготувала Ю.В. Осадча.
Літературний редактор В.В. Зеленська.
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.
Підписано до друку 01.03.2018 р.
Зам. № 2. Наклад 75 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

The background of the entire page is a repeating pattern of open books, rendered in a light blue color against a darker blue background. The books are shown from a top-down perspective, with their pages fanned out, creating a sense of depth and abundance. The pattern is dense and covers the entire area.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua